

PROCEDURY POSTĘPOWANIA W SYTUACJACH ZAGROŻENIA DZIECI ORAZ MŁODZIEŻY PRZESTĘPCZOŚCIĄ I DEMORALIZACJĄ OBOWIĄZUJĄCE W ZESPOLE EDUKACYJNYM NR 9 W ZIELONEJ GÓRZE

Wśród różnorodnych przejawów demoralizacji za najbardziej niepokojące i zagrażające zdrowiu dzieci i młodzieży uznaje się przemoc fizyczną, słowną, alkoholizm oraz odurzanie się środkami psychoaktywnymi. Są to zjawiska, wobec których żaden dorosły nie powinien pozostawać obojętny, zwłaszcza, że zachowania ryzykowne dzieci i młodzieży najczęściej ze sobą współwystępują. Picie alkoholu czy odurzanie się współwystępuje z zachowaniami agresywnymi, przestępczymi, wczesną inicjacją seksualną. Wszystkie te czynniki mogą być przyczyną nawiązywania kontaktów z grupami przestępczymi, a w dalszej kolejności popełniania przestępstw.

Szczególny obowiązek reagowania na niepokojące sygnały zachowania uczniów spoczywa na pracownikach szkoły. Szkoła z racji powszechnego charakteru i funkcji jest terenem, na którym w różnym stopniu i w różnej postaci, ujawniają się niemal wszystkie nurtujące młodzież problemy. Szkoła zobowiązana jest do wczesnego rozpoznania niedostosowania społecznego i podejmowania stosownych oddziaływań profilaktycznych, wychowawczych a wobec uczniów niedostosowanych – działań resocjalizacyjnych.

Jednakże wiele wysiłków mających na celu eliminowanie przyczyn i przejawów zaburzeń okazuje się być mało trafnymi i skutecznymi. Na terenie szkoły dochodzi do zdarzeń, które bezpośrednio zagrażają bezpieczeństwu i zdrowiu (czasem nawet życiu) uczniów. Nauczyciel częstokroć czuje się osamotniony i bezradny w sytuacji, kiedy ma do czynienia z zachowaniem w żadnym stopniu nie mieszczącym się w regulaminie szkoły, a nie rzadko, będącym czynem karalnym lub przestępstwem.

Właściwa, adekwatna do sytuacji reakcja wychowawcy, pedagoga/psychologa, dyrektora oraz powiadomienie w razie potrzeby stosowanych instytucji mogą w istotnym stopniu zwiększyć skuteczność oddziaływań. Bardzo ważne jest umiejętne, w pełni profesjonalne przeprowadzenie interwencji z zachowaniem wszelkich praw zarówno dzieci uczestniczących w zdarzeniu, jak i ich rodziców. W zależności od okoliczności zdarzeń, kategorii popełnionego czynu oraz wieku sprawców – postępowanie wobec ucznia będzie różne.

Procedury postępowania nauczycieli w sytuacji zagrożenia dzieci i młodzieży demoralizacją.

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady postępowania policji z nieletnimi sprawcami czynów karalnych jest ustawa z dnia 25 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich Dz.U. z 2018 poz.969 z późniejszymi zmianami.

Do podejmowania działań wewnętrznych w sytuacjach kryzysowych w szkole zobowiązuje Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form

prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii.

W myśl tego dokumentu szkoły i placówki podejmują działania interwencyjne polegające na powiadamianiu rodziców i policji w sytuacjach kryzysowych, w szczególności, gdy dzieci i młodzież używają, posiadają lub rozprawdzają środki odurzające.

DZIAŁANIA INTERWENCYJNE

I. Postępowanie w przypadku uzyskania informacji, że uczeń który, nie ukończył 18 lat, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

1. Przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o fakcie pedagoga/psychologa szkolnego i dyrektora szkoły.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. W przypadku potwierdzenia, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udziału dziecka w programie terapeutycznym.
4. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rodzinny lub Policję.
5. Podobnie w sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszelkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, zgodnych ze statutem szkoły, a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia Sąd Rodzinny lub Policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

Uwaga!

W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu postępowania karnego szkoła, jako instytucja, jest obowiązana niezwłocznie zawiadomić o tym prokuraturę lub policję.

II. Postępowanie w sytuacji podejrzenia, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych:

1. Nauczyciel powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy, pedagoga/psychologa szkolnego oraz pielęgniarkę szkolną, dyrektora/wicedyrektora szkoły.
2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
3. Dyrektor/wicedyrektor lub pedagog/psycholog szkolny wzywa lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
4. Wychowawca klasy/psycholog/pedagog powiadamia o tym fakcie rodziców/opiekunów ucznia, których zobowiązuje się do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice/opiekunowie odmówią odebrania ucznia ze szkoły, o pozostawieniu go w szkole, albo przekazaniu go dyspozycji funkcjonariuszom policji – decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły.
5. Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu- odmawiają przyjscia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zagrożenia albo zagraża życiu bądź zdrowiu innych osób. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości, policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień, albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych- na czas niezbędny do wytrzeźwienia. O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców/opiekunów oraz Sąd Rodzinny.
6. Po zajściu zostaje przeprowadzona rozmowa wychowawcy klasy z rodzicami i uczniem w obecności pedagoga/psychologa szkolnego. Uczeń zobowiązuje się do zaniechania negatywnego zachowania, podjęcia ewentualnych działań terapeutycznych.
7. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych na terenie szkoły, to dyrektor ma obowiązek powiadomienia o tym Policję lub Sąd Rodzinny.

III. Postępowanie w przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancje przypominające wyglądem narkotyk powinien podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do przyjazdu policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu pedagoga/psychologa szkolnego i dyrektora szkoły, który wzywa policję.
3. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

IV. Postępowanie w przypadku podejrzenia, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk.

Gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk powinien podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog/psycholog, dyrektor itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej, szafki uczniowskiej oraz kieszenie (we własnej odzieży), ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie, co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży, ani teczki ucznia – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.
2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców (opiekunów prawnych ucznia) i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
3. W przypadku, gdy uczeń mimo wezwania odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczki, szafki dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież oraz przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel po odpowiednim zabezpieczeniu zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

V. Postępowanie nauczyciela wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa:

1. Należy bezzwłocznie odizolować ucznia – sprawcę od rówieśników.
2. O zdarzeniu należy niezwłocznie powiadomić dyrektora szkoły
3. Pedagog/psycholog szkolny ustala okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia
 - a. przy składaniu wyjaśnień powinien być obecny wychowawca lub inny nauczyciel, którego uczniowie darzą zaufaniem,
 - b. z ustaleń sporządza się protokół zawierający datę, godzinę i miejsce zajścia, personalia sprawcy, poszkodowanego oraz świadków, a także dokładny opis zdarzeń
 - c. nie dopuszczalne jest konfrontowanie świadków zdarzenia ze sprawcą
4. Przekazanie sprawcy (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) dyrektorowi szkoły lub pedagogowi/psychologowi szkolnemu pod opiekę.
5. Powiadomienie rodziców/opiekunów prawnych ucznia – sprawcy.
6. Niezwłocznie powiadomienie policji w przypadku, gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała, kradzież itp.), lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana.
7. Zabezpieczenie ewentualnych dowodów przestępstwa, lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich policji (np. sprawca rozboju na terenie szkoły używa noża i uciekając porzuca go lub porzuca jakiś przedmiot pochodzący z kradzieży).
8. Zaistniała sytuacja powinna być omówiona podczas np. godziny wychowawczej, co pozwoli na ukierunkowaną dyskusję oraz wyeliminuje niepożądane interpretacje, czy wręcz plotki.

VI. Postępowanie nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego

Nauczyciel, który uzyskał informację o zaistnieniu czynu karalnego, stwierdził obrażenia na ciele ucznia lub był obecny na miejscu zdarzenia zobowiązany jest do:

1. Udzielenie pierwszej pomocy (przedmedycznej), bądź zapewnienia jej poprzez wezwanie lekarza w przypadku, kiedy osoba doznająca przemocy odniosła obrażenia.
2. Odizolowanie ofiary od sprawcy poprzez umieszczenie w odrębnym pomieszczeniu.
3. Niezwłoczne powiadomienie o zdarzeniu dyrektora szkoły.
4. Powiadomienie rodziców ucznia o zajściu, aktualnym stanie fizycznym i psychicznym dziecka.
W każdym przypadku rodzic powinien odebrać dziecko ze szkoły,

5. Niezwłoczne wezwanie policji w przypadku, kiedy niezbędne jest profesjonalne zabezpieczenie śladów przestępstwa, ustalenie okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia/
6. Zapewnienie uczniowi – ofierze przemocy specjalistycznej pomocy psychologiczno – pedagogicznej gwarantującej wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa fizycznego i emocjonalnego.

UWAGA!

Każda dotycząca uczniów wizyta policjanta w szkole, powinna być wcześniej zasygnalizowana dyrektorowi szkoły.

Procedury postępowania na wypadek wystąpienia agresywnych zachowań ucznia w szkole lub przypadku tzw. fali

Cel:
Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego w szkole na wypadek wystąpienia na terenie szkoły zachowań agresywnych tj. agresji fizycznej i agresji słownej ucznia wobec ucznia lub osoby dorosłej.

Procedura postępowania jest uruchamiana przez osobę, która zauważyła przedmiotowe zachowanie lub je zgłoszono. O stopniu zaawansowania procedury i podejmowanych w niej krokach decyduje; dyrektor szkoły, a w przypadku jego nieobecności wicedyrektor lub pedagog/psycholog szkolny.

Czynnościami realizowanymi w trakcie procedury kieruje dyrektor szkoły, wicedyrektor lub osoba przez niego wyznaczona.

VII. Agresja fizyczna

1. Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska. Obowiązkiem każdego pracownika szkoły, który zaobserwował atak agresji fizycznej lub został o nim poinformowany jest przerwanie tego zachowania. Pracownik szkoły powinien w sposób stanowczy i zdecydowany przekazać uczestnikom agresji, że nie wyraża zgody na takie zachowanie. Należy mówić dobitnie, głośno, stanowczo, używać krótkich komunikatów.
2. W przypadku wszczynania kolejnych ataków agresji należy zadbać o uniemożliwienie dalszego kontaktu między uczniami.
3. W razie potrzeby udzielić pierwszej pomocy i/lub powiadomić pielęgniarkę szkolną.
4. Następnie powiadomić pedagoga/psychologa i dyrektora szkoły oraz wychowawcę/ów oraz rodziców (opiekunów prawnych) osób doznającej przemocy i stosującej przemoc.

5. W przypadku zagrożenia życia i zdrowia- pielęgniarka, pedagog/psycholog lub dyrektor szkoły wzywa natychmiast karetkę pogotowia, nawet bez uzyskania zgody rodziców (prawnych opiekunów).
6. Opiekę na uczniem podczas udzielania pomocy medycznej sprawuje osoba wyznaczona przez dyrektora szkoły.
7. Pedagog/psycholog szkolny i wychowawcy klas przeprowadzają rozmowy z uczniami doznającymi przemocy i stosującymi przemoc (rozmowy należy przeprowadzić osobno) oraz z rodzicami. Z rozmów sporządzają notatki.
8. Dyrektor szkoły, pedagog/psycholog powiadamia o zdarzeniu Policję.
9. Pedagog/psycholog szkolny powinien udzielić pomocy terapeutycznej uczniowi doznającemu przemocy, wskazać jak należy radzić sobie w kontaktach z innymi.
10. W przypadku agresji fizycznej, poczucia bezpieczeństwa i wsparcia wymagają również świadkowie ataku. Należy przeprowadzić rozmowę ze świadkami przemocy, wyjaśnić im pojęcie agresji, przypomnieć normy i zasady reagowania na przemoc, ustalić działania w podobnych przypadkach.
11. Wobec ucznia stosującego przemoc stosuje się konsekwencje przewidziane w statucie szkoły.

VIII. Agresja słowna

1. Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska.
2. Należy powiadomić wychowawcę klasy.
3. Wychowawca (pedagog/psycholog) przeprowadza rozmowę z uczniem mającą na celu wyjaśnienie okoliczności zdarzenia. Rozmowę z uczniem doznającym przemocy i stosującym przemoc należy przeprowadzić osobno.
4. Wychowawca (pedagog/psycholog szkolny) ustala z uczniem stosującym przemoc formę zadośćuczynienia.

5. O zaistniałym zdarzeniu należy poinformować rodziców/ opiekunów prawnych uczestników zdarzenia.
6. Pedagog/psycholog szkolny powinien udzielić pomocy terapeutycznej uczniowi doznającemu przemocy, wskazać, jak należy radzić sobie w kontaktach z innymi.
7. Wobec ucznia stosującego przemoc stosuje się konsekwencje przewidziane w statucie szkoły.